

Identifikátor materiálu: **ICT-1-03**

Předmět	Informační a komunikační technologie
Téma materiálu	Informační zdroje
Autor	Ing. Bohuslav Nepovím
Anotace	Student si procvičí / osvojí informační zdroje.
Druh učebního materiálu	Prezentace (Výklad / Test)
Typ vzdělávání	Střední škola
Ročník	1.
Datum vytvoření	Červenec 2016

Základy informačních a komunikačních technologií

Informační zdroje

Informační zdroje a jejich vlastnosti

Každý den máme na výběr mezi mnoha informačními zdroji, které lze rozdělit na základě mnoha kritérií:

- smyslů zapojených do komunikace (zvuková, obrazová)
- míry masovosti (televize, výklad ve škole, dialog)
- komunikačního média (noviny, televize, internet)
- periodicity (jednorázové, týdenní, měsíční)

Hlavní informační zdroje se v průběhu historie samozřejmě mění. Nejdříve to byla ústní komunikace, pak vznik písma, ručně psané tiskopisy, strojové tištěné tiskopisy, ...

Knihovny a jimi poskytované služby

Pokud hledáte nějaké informace, v tu chvíli potřebujete zdroj dostatečného množství kvalitních a relevantních informací. Pokud máte přístup k internetu, můžete se pokusit vyhledat příslušné informace na webu. O většině témat získáte základní přehled, ale množství informací, které jsou na něm zpřístupněny, se zatím ještě nemůže vyrovnat tomu, co můžeme najít *v knihách*.

Správnou knihu nalezneme v knihovně. V České republice funguje systém knihoven. Knihu, kterou potřebujete, vám pomohou získat tyto knihovnické nástroje a služby:

- **Katalog knih, autorů a nakladatelství** – pokud známe název knihy nebo autora, můžeme knihu vyhledat. Společné prohledávání katalogu mnoha českých knihoven umožňuje server <http://www.jib.cz>
- **Klíčová slova** – pokud zadáte do knihovnického vyhledávacího programu nějaká klíčová slova, obdržíte seznam knih, které jim odpovídají.
- **Meziknihovní výpůjční služba** - pokud kniha existuje v jiné knihovně než hledáme, můžeme si ji nechat zdarma zaslat do místní knihovny. Můžeme tedy vyhledávat knihu z knihoven po celé republice.

Katalog a fulltext

Zatímco katalog známe již z knihoven, fulltextové vyhledávání je možné až díky použití počítačů.

Na webu existují vyhledávající servery, které mají buď široký záběr a nebo se specializují jen na určitou oblast. Tím, že umožňují jakýsi vstup do světa internetu, nazývají se také **portály**.

Tyto portály zajišťují služby:

- hledání zadaného pojmu na webových stránkách
- hledání pojmu v připraveném katalogu firemních stránek

Katalog firemních stránek je členěný seznam odkazů na stránky, které si do příslušných kategorií jejich autoři sami registrují.

třeba <https://www.firmy.cz/>

Kvalita a relevance informačního zdroje

Aby pro nás měla informace význam, musí být relevantní a kvalitní.

Relevantní informace je taková, která odpovídá našim aktuálním potřebám, je pro nás významná a umožňuje nám rozhodnutí.

Kvalitní informační zdroj by měl splňovat tyto parametry:

- *správnost* – neměl by obsahovat chyby
- *odbornost autora*
- *aktualnost* – každá informace by měla být datována
- *objektivnost, nezájatost, nepodjatost* – oddělit reklamní články
- *ucelenost* – informace by neměla být vytrhnuta z kontextu, měla by pokrýt určitou oblast

Důležité

Snadnost vyhledávání informací na webu často vede nezkušeného uživatele k volbě nevhodného informačního zdroje, což způsobuje opakování a další šíření chybných, neúplných nebo i úmyslně nepravdivých informací. Jakékoli informace je třeba ověřovat u více zdrojů a sledovat kvalitu jednotlivých informačních zdrojů.

Kritický přístup k informacím

Kritický přístup k informacím představuje obranu proti (skryté) manipulaci, která je součástí mnoha sdělení. Tato manipulace se často využívá k působení na pocity člověka s cílem měnit naše myšlení nebo jednání (koupit produkt, volit stranu,...).

Kritické myšlení je pečlivé a uvážené rozhodnutí o tom, zda nějaké tvrzení přijmeme, nebo se zřekneme úsudku o něm. Kritické myšlení rovněž zahrnuje stupeň jistoty, s níž nějaké tvrzení přijmeme nebo odmítneme.

Otázky:

- Vyjmenujte nějaká komunikační média.
- Jaký je nejlepší zdroj dostatečného množství kvalitních a relevantních informací?
- Jaké jsou knihovnické nástroje a služby?
- Jaké služby zajišťují portály?
- Kvalitní informační zdroj by měl splňovat jaké parametry?

Použité zdroje:

ROUBAL, Pavel. *Informatika a výpočetní technika pro střední školy: Teoretická učebnice*. Brno: Computer Press, 2012, 103 s. ISBN 9788025132289.